

ניתוח השיח בעברית המקראית מפרספקטיבה פרגמטית: מאמר סקירה

□ מאת המרצה הזוטר

□ נור פאדל עבד

□ פקולטת השפות אוניברסיטת בגדאד – המחלקה ללשון העברית

Discourse Analysis in Biblical Hebrew from a Pragmatic Perspective: Subject review□

Assistant Lecturer: Noor Fadhel Abed

University of Baghdad/ College of Languages

Hebrew department

noor.f@colang.uobaghdad.edu.iq

تحليل الخطاب في العبرية التوراتية من منظور تداولي : (مقال مراجعة)

م.م. نور فاضل عبد

كلية اللغات – جامعة بغداد – قسم اللغة العبرية

الملخص:

تقدّم هذه الدراسة مراجعة نقدية لأبرز الدراسات في مجالي التداولية وتحليل الخطاب في العبرية التوراتية. وتهدف إلى بيان الكيفية التي تسهم بها المجالات اللغوية المختلفة—مثل أفعال الكلام، وترتيب الكلمات، وبنية المعلومات، وتنظيم الخطاب—في بناء المعنى داخل النص التوراتي. وتعتمد المراجعة على تحليل عدد من الدراسات التمثيلية المنشورة في حقل لسانيات العبرية المقرائية، مع التركيز على المقاربات النظرية والمنهجية المختلفة في دراسة التداولية والخطاب. وتُظهر نتائج المراجعة وجود انقسام منهجي بين الدراسات التي تركز على البنى اللغوية على مستوى الجملة وتلك التي تتناول تنظيم الخطاب على المستوى النصي الأوسع. كما يتبين أن كثيراً من الدراسات ينصبّ على ظواهر لغوية معزولة، من دون تقديم نماذج تكاملية لتحليل الخطاب التوراتي بوصفه بنيةً متكاملة. وتكشف الدراسة عن عدد من الفجوات البحثية، من أبرزها قلة التحليلات التداولية الشاملة للوحدات النصية الواسعة، وغياب التكامل المنهجي بين التداولية وبنية المعلومات وتحليل الخطاب. وبناءً على ذلك، تقترح الدراسة آفاقاً للبحث المستقبلي تهدف إلى تطوير أطر نظرية متكاملة يمكن أن تسهم في فهم أعمق لكيفية تشكّل المعنى وتطوّره في الخطاب التوراتي.

Abstract

This article presents a critical review of major studies in the fields of pragmatics and discourse analysis in Biblical Hebrew. The aim of the study is to examine how various linguistic mechanisms—such as speech acts, word order, information structure, and discourse organization—contribute to the construction of meaning in the biblical text. The review is based on an analysis of several representative studies published in the field of Biblical Hebrew linguistics and focuses on different theoretical and methodological approaches to the study of pragmatics and discourse. The findings of the review indicate a methodological division between studies that focus on linguistic structures at the sentence level and those that examine discourse organization at the broader textual level. In addition, many studies concentrate on isolated linguistic phenomena and do not propose integrative models for analyzing biblical discourse as a whole. The study identifies several major research gaps, including the lack of comprehensive pragmatic analyses of extended textual units and the absence of systematic integration between pragmatics, information structure, and discourse analysis. Accordingly, the article proposes directions for future research aimed at developing integrated theoretical frameworks that may provide a deeper understanding of how meaning is constructed and developed in biblical discourse. **Keywords:** Pragmatics; Discourse Analysis; Biblical Hebrew; Speech Acts; Information Structure; Narrative Discourse.

ניתוח השיח בעברית המקראית מפרספקטיבה פרגמטית: מאמר סקירה

תקציר

מאמר סקירה זה מציג סקירה ביקורתית של מחקרים מרכזיים בתחום הפרגמטיקה וניתוח השיח בעברית המקראית. מטרת המחקר היא לבחון כיצד מנגנונים לשוניים שונים – כגון פעולות דיבור, סדר המילים, מבנה המידע ואמצעי ארגון השיח – תורמים להבניית המשמעות בטקסט המקראי. הסקירה מתבססת על ניתוח של מספר מחקרים מייצגים שפורסמו בתחום בלשנות המקרא, ומתמקדת בגישות תאורטיות ומתודולוגיות שונות לחקר הפרגמטיקה והדיסקורס. ממצאי הסקירה מצביעים על פיצול מתודולוגי בין מחקרים המתמקדים במבנים לשוניים ברמת המשפט לבין מחקרים העוסקים בארגון השיח ברמה הטקסטואלית הרחבה. נוסף על כך, מתברר כי רבים מן המחקרים מתמקדים בתופעות לשוניות מבודדות ואינם מציעים מודלים אינטגרטיביים לניתוח השיח המקראי כמכלול. המחקר מזהה מספר פערים מחקרניים מרכזיים, ובהם מחסור בניתוחים פרגמטיים מקיפים של יחידות טקסטואליות רחבות והיעדר שילוב שיטתי בין פרגמטיקה, מבנה מידע וניתוח שיח. לאור זאת, המאמר מציע כיווני מחקר עתידיים לפיתוח מסגרות תאורטיות משולבות שיאפשרו הבנה עמוקה יותר של האופן שבו המשמעות נוצרת ומתפתחת בשיח המקראי.

מילות מפתח:

פרגמטיקה; ניתוח השיח; עברית מקראית; פעולות דיבור; מבנה מידע; שיח נרטיבי

١. מבוא

בשנים האחרונות חלה עלייה משמעותית במחקרים הפרגמטיים העוסקים בניתוח השיח בתנ"ך העברי. מחקרים אלו עוסקים במבנה (שמשיעים על הבנת המוען ועל יצירת משמעות במסגרת ההקשר Deixis ו-Particles הסיפורי, כלי הלשון, והסמנים הפרגמטיים (כגון התרבותי וההיסטורי.

למרות מספר המחקרים ההולך וגדל, כי המידע מחולק למגוון גישות ואסכולות: חלק מהמחקרים מתמקדים בקוהרנטיות ובתיאום (, וחלק נוסף בתפקיד הסמנים הפרגמטיים ביצירת רצף הסיפור. בנוסף, קיימות Topic-Focus הטקסטואלי, וחלק בבנייה המידעית (גישות שמבצעות ניתוח הרמנויטי-פרגמטי של הטקסט המשומש, המצביעות על החשיבות של התיווך בין הטקסט לבין הקורא ועל ההקשר התרבותי בהבנת המסרים התורניים.

מטרת מאמר זה היא לבצע סקירה אנליטית למחקרים המודרניים בפרגמטיקה של התנ"ך העברי, תוך מיפוי ארבעה מישורים עיקריים:

(Cohesion & Coherence¹. קוהרנטיות ותיאום טקסטואלי)

(Topic-Focus². מבנה מידע)

(Particles, Deixis³. סמנים פרגמטיים)

(Narrative & Hermeneutic Pragmatics⁴. ניתוח סיפור והבנה הרמנויטית)

מטרת הסקירה היא לא רק לתאר את המגמות המחקריות, אלא גם להצביע על פערים קיימים בספרות המחקרית ולהציע כיווני מחקר עתידיים, תוך מתן דגש על ספר שמות כדוגמה לניתוח סיפור תנ"כי מבוסס פרגמטיקה.

1,1 בעיית המחקר

בעשורים האחרונים חלה עלייה משמעותית במחקרים העוסקים בפרגמטיקה ובניתוח השיח בעברית המקראית. עם זאת, ספרות המחקר מתאפיינת בפיצול מתודולוגי ברור: חלק מן המחקרים מתמקדים בניתוח תופעות לשוניות ברמת המשפט (כגון פעולות דיבור וסדר מילים), בעוד אחרים עוסקים בארגון השיח ברמה הטקסטואלית הרחבה. פיצול זה מוביל להיעדר ראייה אינטגרטיבית של האופן שבו המשמעות נבנית בטקסט המקראי כיחידת שיח שלמה.

לפיכך, בעיית המחקר היא:

היעדר מסגרת תאורטית ומתודולוגית משולבת המשלבת בין פרגמטיקה, מבנה מידע וניתוח שיח בחקר העברית המקראית.

2,1 מטרת המחקר

להציג סקירה ביקורתית של מחקרים מרכזיים בפרגמטיקה ובניתוח השיח בעברית המקראית.

לבחון כיצד מנגנונים לשוניים כגון פעולות דיבור, סדר מילים, מבנה מידע ואמצעים פרגמטיים תורמים להבניית המשמעות.

לזהות מגמות מחקריות ופערים תאורטיים ומתודולוגיים בתחום.

להציע כיווני מחקר עתידיים לפיתוח מודל אינטגרטיבי לניתוח השיח המקראי.

3,1 מתודולוגיה

(בגישה תיאורית-אנליטית. Systematic Review המחקר מבוסס על סקירה שיטתית)

Biblical Hebrew discourse, במסגרת זו נאספו מחקרים ממאגרי מידע אקדמיים מרכזיים תוך שימוש במילות מפתח כגון: pragmatics, information structure, participant tracking.

המחקרים שנבחרו עומדים בקריטריונים של פרסום בכתבי עת שפיטים או ספרים אקדמיים, וסווגו לפי תחומי ניתוח עיקריים:

- Topic-Focus מבנה מידע ()

- פרגמטיקה

- ניתוח שיח

- חלקיקים פרגמטיים ודאיקסיס

גישה זו אפשרה ניתוח ביקורתי של המגמות המחקריות וזיהוי פערים בתחום.

2,2 היסודות התאורטיים

1,2 קוהרנטיות ותיאום טקסטואלי

המחקרים בלשון המקרא מדגישים את העובדה שהקוהרנטיות והקוהזיה בדיסקורס במקרא אינם עניין טכני גרידא, אלא מבוססים על מנגנונים לשוניים ברורים המבטיחים את רצף המשמעות וההבנה הקורפוסלית של הטקסט. ניתוח שיח והפרגמטיקה של עברית המקרא Discourse Analysis & Pragmatics in Biblical Hebrew, 2024. (consecutive) וסיפורית (consecutive) שימוש חוזר ב-(1).

כמו כן, ורד סיידון (2006) חוקרת את תפקידם של סמני השיח בשמירה על הלכידות הרעיונית (סידון, ורד, 2006: 189-175), מחקרו Khan, (2021) מראה כי צורות פועל מקודדות תלות דיסקורסיבית חזקה המחברת משפטים ליחידה קוהרנטית (Geoffrey Khan, 2021, pp. 299-301). פרנק פולק (1994) מוסיף כי עיצוב הסיפור המקראי מחייב את הקורא לשיתוף פעולה פעיל בבניית הקוהרנטיות (Heller, 2004, pp. 428-482).

גישת ניתוח השיח זו מציעה שהקוהרנטיות בטקסט התורתי אינה רק תוצאה של סימנים, אלא של מערכת לשונית תפקודית שבה צורות הפועל והקשרים תחביריים מסייעים להבנת רצף המשמעות בכללותו.

2.2 מבנה מידע

(הוא מרכיב מרכזי להבנת רצף המשמעות focus) לבין מוקד/פוקוס (topic) מחקרים בלשון המקרא מצביעים כי שההבחנה בין נושא (topic continuity) והחזרת מידע קודם (focus) בטקסט. ניתוח השיח בפרוזה המקראית מראה כי הבלטת מידע חדש (van der Merwe, 1994, pp. 1-20), והזזת מרכיבים קדימה במשפט (wayyiqtol) באמצעות סידור מרכיבי משפטים, שימוש ב-(focus) בוחן את מבנה המשפטים בקוהרנטיות של הטקסט המקראי ומראה כיצד הבלטת מידע חדש (Heller, 2004) מחקרו של (Heller, 2004) מתואמים באמצעות רצף תחבירי ושימוש בצורות פועל שונות ליצירת רצף אירועים ברור (topic) והמשכיות הנושא (Heller, 2004, pp. 428-482).

במקרא אינו מוגבל לרמת המשפט בלבד, אלא נקבע לפי הקשר focus ו-topic) מדגימה כי הקשר בין Khan (2004) גם עבודתו של Khan, 2004, pp. 299-301) דיסקורסיבי רחב, תוך שימוש במנגנונים פרגמטיים המנחים את הקורא להבנת משמעות הטקסט בכללותו (301).

תרמו רבות להבנת מנגנוני התלות הדיסקורסיבית וההתייחסות למשתתפים בעברית המקראית. עם זאת, עיקר הדגש Khan מחקריו של במחקרים אלו מושם על תיאור המנגנונים הלשוניים עצמם, ופחות על ההשלכות הפרשניות של מנגנונים אלו להבנת המשמעות הכוללת של הטקסט. המחקר מתמקד בעיקר במבנים דקדוקיים ספציפיים, ואינו מציע מודל אינטגרטיבי המשלב בין פרגמטיקה, מבנה מידע וניתוח שיח רחב.

(בטקסטים מקראיים נשענת על שילוב של תחביר, צורות Topic-Focus לסיכום, מחקרים אלו מצביעים על כך שהבנת מבנה המידע) פועל, רצף דיסקורסיבי והקשר פרגמטי, שמאפשר לקורא להבין את רצף האירועים ואת הקשרים בין מידע חדש למידע מוכר.

2.3 חלקיקים פרגמטיים ודיאקסיס

בפרגמטיקה זהר לבנת (2013) מדגישה כי הפרגמטיקה חיונית להבנת האופן שבו נמענים מפענחים כוונות מעבר למידע התחבירי היבש, במיוחד בטקסטים קנוניים (לבנת, זהר, 2013):

(deixis) ואמצעי דיאקסיס (discourse particles) בחקר הפרגמטיקה של הלשון העברית המקראית מדגיש כי חלקיקים פרגמטיים ממלאים תפקיד מרכזי בארגון המשמעות הדיסקורסיבית ובהכוונת הקורא להבנת הקשרים בין יחידות הטקסט. מחקרים בתחום מראים כי חלקיקים כגון הנה, כי, וראו משמשים לא רק כמרכיבים תחביריים אלא גם כאמצעים פרגמטיים לסימון מעבר בין יחידות שיח, הדגשת Holmstedt & Cook, 2018, pp. 312-318.

מכאן עולה כי הבנת החלקיקים הפרגמטיים והדיאקסיס בטקסט המקראי אינה מתמצה בתיאורם הדקדוקי בלבד, אלא מחייבת ניתוח פונקציונלי-דיסקורסיבי הבוחן כיצד יחידות לשוניות אלו יוצרות קוהרנטיות, מסמנות גבולות שיח ומארגנות את מבנה המידע של הטקסט כולו.

4, 2 מעקב משתתפים ורציפות ההפניה

(המאפשר participant tracking אחד המנגנונים הפרגמטיים המרכזיים בניתוח השיח של העברית המקראית הוא מעקב המשתתפים) לשמור על רציפות ההפניה לדמויות ולאובייקטים לאורך הרצף הנרטיבי. מחקרים בדקדוק הדיסקורסיבי של המקרא מראים כי מערכת ההפניה כוללת שימוש מדורג באמצעי הפניה — שמות פרטיים, צירופים שמניים מלאים, כינויי גוף גלויים וכינויי גוף חבויים — כאשר van der Merwe, Naudé, & Kroeze, 1999, pp. 328-335.

(משמשת ככלי לניהול הדיסקורס וקישור המבע להקשר Topic-fronting עדינה מושבי (2007) מוכיחה במחקרה כי ה"טופיקליזציה" (7-30:2007) הקודם (עדינה, מושבי

(משמש לעיתים קרובות reference shift בדכניים בלשנות עברית מקראית מדגישים כי שינוי באמצעי ההפניה) כאמצעי פרגמטי לסימון מעבר בין מוקדי עלייה, הצגת משתתף חדש או הדגשת משתתף משני הנופך למרכזי ברצף האירועים, ובכך Holmstedt & Cook, 2018, pp. 421-430.

מכאן שמעקב המשתתפים אינו תופעה תחבירית בלבד, אלא מנגנון פרגמטי-דיסקורסיבי המארגן את מבנה המשמעות של הטקסט המקראי ומאפשר לקורא לעקוב אחר יחסי המשתתפים והתפתחות העלילה לאורך היחידות הנרטיביות.

3. מתודולוגיית סקירה

מאמרי סקירה שיטתיים בתחום הבלשנות הדיסקורסיבית מחייבים הליך בחירה ברור של המחקרים, הכולל קביעת מסגרת זמן, קריטריוני הכללה והדחה, ומיון המחקרים לפי קטגוריות ניתוח. הנחות המחקר השיטתי מדגישות כי תהליך הסקירה צריך להיות שקוף וניתן לשחזור, באמצעות תיעוד של מאגרי החיפוש, מילות המפתח ומספר המחקרים שנכללו בכל שלב של תהליך הסינון.

Scopus, Web of Science, ATLA כגון (Biblical Hebrew discourse, pragmatics, information structure, participant tracking), תוך שימוש במילות מפתח כגון (Biblical Hebrew discourse, pragmatics, information structure, participant tracking). לאחר תהליך הסינון נבחרו המחקרים העומדים בקריטריונים של פרסום בכתבי עת שפטים או ספרים אקדמיים, ולאחר מכן סווגו לפי תחומי הניתוח הפרגמטי (מבנה מידע, דאיקסיס, מעקב משתתפים, וחלקיקים דיסקורסיביים). גישה מתודולוגית זו מאפשרת לא רק סקירה תיאורית של המחקרים, אלא גם זיהוי מגמות מחקריות, אזורי ריכוז תיאורטיים ופערים מחקרניים הדורשים המשך חקירה במסגרת הבלשנות הפרגמטית של הטקסט המקראי. בשנים האחרונות חלה תפנית משמעותית במחקר הלשוני של העברית המקראית, אשר עברה מגישות תחביריות מסורתיות לגישות פרגמטיות ושיחיות. שינוי זה נובע מההכרה כי משמעות הטקסט המקראי אינה ניתנת להבנה מלאה ללא התייחסות להקשר, לכוונת הדובר ולמבנה השיח. עם זאת, תחום זה עדיין מתאפיין בפיצול, שכן מחקרים רבים מתמקדים בתופעות לשוניות מבודדות כגון מערכת הפועל או סדר המילים, ואינם מציעים מודלים אינטגרטיביים לניתוח כולל של הטקסט. לאחר תהליך הסינון נבחרו מספר מחקרים מרכזיים בתחום הפרגמטיקה של העברית המקראית.

טבלה 1: מחקרים מרכזיים בפרגמטיקה של העברית המקראית שנקללו בסקיר

תחום המחקרים	סוג המחקר	כותרת המחקרים	השנה	החוקרים
פרגמטיקה של זמני הפועל	ספר / מחקר	The pragmatics of the tenses in Biblical Hebrew	1990	Baayen, R. H.
תחביר נרטיבי עברי	פרק בספר	An overview of Hebrew narrative syntax	1994	van der Merwe, C. H. J.
פרגמטיקה של הפועל	מאמר	The semantics of verbal pragmatics in Biblical Hebrew	2004	Cook, J. A.
תחביר פונקציונלי של השיח	פרק בספר	Toward a functional approach to the arrangement of clauses in Biblical Hebrew narrative	2004	Heller, R. L.
התייחסות למשתתפים בשיח	פרק בספר	Discourse dependency and participant reference in Biblical Hebrew consecutive weqatal and wayyiqtol	2004	Khan, G.
סדר מילים ומבנה מידע	מחקר אקדמי	The pragmatics of word order in Biblical Hebrew: A statistical analysis	2010	Moshavi, A.
בלשנות שיח	ספר	Discourse linguistics and the study of Biblical Hebrew	2014	O'Connor, M.
בלשנות עברית	ספר	The Cambridge handbook of Hebrew linguistics	2018	Holmstedt, R. D., & Cook, J. A.
תלות שיחית	פרק בספר	The coding of discourse dependency in Biblical Hebrew consecutive weqatal and wayyiqtol	2021	Khan, G.

סקירת ספרות

1, 3 פרגמטיקה של צורות הפועל

מהווה נקודת מוצא חשובה, שכן הוא מערער על הפרשנות המסורתית של צורות הפועל כמצינויות זמן בלבד. R. H. Baayen מחקרו של (Baayen, R. H.: 1990) ממלאות פונקציות פרגמטיות התלויות בהקשר השיח qatal המחקר מציע כי צורות כגון בהדגשת הממד הפרגמטי של צורות הפועל בעברית המקראית, הגישה המוצעת במחקר נותרת Baayen למרות חשיבותו של מחקרו של מוגבלת מבחינה מתודולוגית. המחקר מתבסס בעיקר על ניתוח דוגמאות נבחרות ואינו מציע מסגרת שיטתית לבחינת קורפוס רחב של טקסטים מקראיים. מפתח גישה שיטתית יותר, הקושרת בין צורות הפועל לבין ארגון השיח, ומבחין בין פעולות המקדמות John A. Cook בהמשך לכך, (Cook, J. A.: 2004) את העלילה המרכזית לבין אלו המספקות רקע) להבנת הקשר בין צורות הפועל לבין ארגון השיח היא משמעותית, שכן המחקר מדגיש את תפקידן הפרגמטי של Cook תרומתו של צורות הפועל בקידום העלילה הנרטיבית. עם זאת, הגישה מתמקדת בעיקר בפונקציות של צורות פועל מסוימות ואינה משלבת ניתוח רחב של מבנה השיח כולו. בנוסף, המחקר מתבסס בעיקר על ניתוח איכותני, ולכן חסרה בו בדיקה כמותית שיכולה הייתה לחזק את המסקנות המוצעות.

הערה ביקורתית:

למרות תרומתן, שתי הגישות נותרות מוגבלות לרמת המשפט ואינן עוסקות בניתוח טקסטואלי רחב.

٢, ٣ סדר המילים ומבנה המידע

מדגיש את תפקיד סדר המילים ככלי פרגמטי. באמצעות ניתוח סטטיסטי, הוכח כי סדר המרכיבים במשפט Adina Moshavi מחקרה של (Moshavi, Adina: 2010) משקף מבנה מידע, ובמיוחד מיקוד והבלטה של מידע חדש).

מצייע תרומה חשובה להבנת תפקיד סדר המילים במבנה המידע של העברית המקראית באמצעות שימוש בכלים Moshavi מחקרה של סטטיסטיים. עם זאת, המחקר מתמקד בעיקר ברמת המשפט ואינו בוחן במידה מספקת את ההשפעה של סדר המילים על ארגון השיח ברמה הטקסטואלית הרחבה. בנוסף, השימוש בניתוח סטטיסטי אמנם מחזק את המסקנות האמפיריות, אך אינו מספק הסבר פרגמטי מלא למנגנונים הקוגניטיביים העומדים מאחורי מבנה המידע בטקסט המקראי.

٣, ٣ ניתוח השיח בעברית המקראית

, הרואה בטקסט המקראי יחידת שיח שלמה, ומדגישה את הלכידות הטקסטואלית M. O'Connor גישה רחבה יותר מוצגת בעבודתו של (O'Connor, M: 2014) ואת רצף האירועים)

מדגישים את חשיבותם של כלים פרגמטיים כגון פעולות דיבור Biblical Hebrew Institute כמו כן, מחקרים שפורסמו על ידי ואימפליקטורה בפרשנות הטקסט.

מציגה פרספקטיבה רחבה יותר בכך שהיא מתייחסת לטקסט המקראי כיחידת שיח שלמה ולא רק כמערכת O'Connor הגישה של תחבירית של משפטים. המחקר נותר במידה רבה ברמה תאורטית ואינו מצייע מתודולוגיה ברורה ליישום שיטתי של ניתוח השיח על טקסטים מקראיים ספציפיים. כתוצאה מכך, קיים קושי בתרגום העקרונות התאורטיים של המחקר לניתוח אמפירי מפורט של קורפוסים מקראיים.

٤. דיון ביקורתי

המחקרים שנבחנו מצביעים על תרומה משמעותית של הפרגמטיקה וניתוח השיח להבנת העברית המקראית. עם זאת, הקשר בין שתי הגישות עדיין אינו מפותח דיו.

הפרגמטיקה מתמקדת ברוב המקרים ברמת המיקרו, בעוד ניתוח השיח עוסק ברמת המאקרו. היעדר מודל משולב מוביל לניתוחים חלקיים שאינם משקפים את מורכבות הטקסט המקראי.

בנוסף, קיים פער בין פיתוח תאורטי לבין יישום מעשי, כאשר מחקרים יישומיים מקיפים עדיין נדירים.

١, ٤ פערים מחקרניים

היעדר ניתוחים טקסטואליים מקיפים

רוב המחקרים אינם מנתחים טקסטים שלמים אלא מתמקדים בתופעות מבודדות.

הזנחת הממד הטיעוני

קיים מחסור במחקרים העוסקים במבנים טיעוניים ואסטרטגיות שכנוע בטקסט המקראי.

חולשה בניתוח השיח האלוהי

מעטים המחקרים הבוחנים את הדיבור האלוהי כפעולות דיבור או כאימפליקטורה.

היעדר מודל אינטגרטיבי

אין מסגרת תאורטית המאחדת בין פרגמטיקה, ניתוח שיח ומבנה מידע.

שימוש מוגבל בגישות מודרניות

שיטות כגון ניתוח שיח ביקורתי וכלים חישוביים כמעט ואינן מיושמות.

מסקנות:

ממצאי המחקר מצביעים על כך כי:

1. קיים פיצול מתודולוגי בין מחקרים ברמת המשפט לבין מחקרים ברמת השיח.
 2. מרבית המחקרים מתמקדים בתופעות לשוניות מבודדות ואינם מצייעים ניתוח כולל של הטקסט.
 3. חסר מודל אינטגרטיבי המשלב בין פרגמטיקה, מבנה מידע וניתוח שיח.
 4. קיימת מגבלה במחקרים יישומיים הבוחנים יחידות טקסטואליות רחבות.
 5. השימוש בגישות מודרניות כגון ניתוח שיח ביקורתי וכלים חישוביים עדיין מוגבל.
- לפיכך, מומלץ לפתח מסגרות תאורטיות משולבות וליישמן על טקסטים מקראיים רחבי היקף, לשם הבנה מעמיקה יותר של הבניית המשמעות בשיח המקראי

מקורות:

רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. יסודות תורת המשמעות: סמנטיקה ופרגמטיקה. (2013) 'לבנת, ז

סט(א-ב), 30-7, 'לשונו. מושבי, ע' (2007). הטופיקליזציה בעברית של המקרא

, העברית שפה חיה, סיידון, ו' (2006). קוהרנטיות בשיח דבור: עיון בתפקידי של סמן השיח 'אז'. בתוך ר' בן-שחר וג' טורי (עורכים) ד. (עמ' 175-189). תל אביב

ירושלים: מוסד ביאליק. הסיפור במקרא: בחינות בעיצוב ובאמנות. (1994) 'פולק, פ

Baayen, R. H. (1990). The pragmatics of the tenses in Biblical Hebrew. Max Planck Institute.

Cook, J. A. (2004). The semantics of verbal pragmatics in Biblical Hebrew. Journal of Semitic Studies, 49(2), 247-273.

- Discourse Analysis & Pragmatics in Biblical Hebrew. (2024). Biblical Hebrew Institute.
- Discourse Analysis & Pragmatics in Biblical Hebrew. (n.d.). Biblical Hebrew Institute.
- Heller, R. L. (2004). Toward a functional approach to the arrangement of clauses in Biblical Hebrew narrative. In R. D. Bergen (Ed.), Narrative structure and discourse constellations: An analysis of clause function in Biblical Hebrew prose (pp. 428–482). Eisenbrauns.
- Holmstedt, R. D., & Cook, J. A. (2018). The Cambridge handbook of Hebrew linguistics. Cambridge University Press.
- Khan, G. (2004). Discourse dependency and participant reference in Biblical Hebrew consecutive weqatal and wayyiqtol. In G. Khan (Ed.), New perspectives in Biblical and Rabbinic Hebrew (pp. 299–301). Open Book Publishers.
- Khan, G. (2021). The coding of discourse dependency in Biblical Hebrew consecutive weqatal and wayyiqtol. In G. Khan (Ed.), New perspectives in Biblical and Rabbinic Hebrew (pp. 299–354). Open Book Publishers.
- Moshavi, A. (2010). The pragmatics of word order in Biblical Hebrew: A statistical analysis. Hebrew University of Jerusalem.
- O'Connor, M. (2014). Discourse linguistics and the study of Biblical Hebrew. Brill.
- van der Merwe, C. H. J. (1994). An overview of Hebrew narrative syntax. In W. R. Bodine (Ed.), Narrative syntax and the Hebrew Bible (pp. 1–20). Brill.